

OPONENTSKÝ POSUDEK

diplomové práce Bc. **Jana Franka**,

studenta II. ročníku oboru navazujícího magisterského oboru *Učitelství dějepisu pro SŠ* na PdF UHK,

Trestní nalézací komise Opava-venkov 1945–1948

HÚ FF UHK, 2015, 71 s. a přílohy.

Diplomová práce, kterou předložil kolega Bc. J. Franek, se řadí do tematické skupiny absolventských prací, jejichž vedoucím na HÚ FF UHK je dr. Jiří Štěpán, a které vytváří pod jeho dohledem regionální sondy do problematiky trestních nalézacích komisí (dále TKN). Ty byly součástí poválečné reality a fenoménu retribučního soudnictví. Samotné téma bylo v české historiografii zpracováno již mnohokrát, nicméně vzhledem k počtu těchto komisí v ČSR po roce 1945 je jistě chvályhodné, že vznikají podobné práce, které vytváří, jsou-li na dostatečné odborné úrovni, základ pro budoucí meziregionální komparace. Z tohoto důvodu shledávám samotnou volbu tématu diplomové práce jako velmi vhodnou. Ve čtyřech hlavních kapitolách, které jsou dále vhodně vnitřně členěny, předkládá Jan Franek problematiku TKN v politickém okrese Opava-venkov, přičemž navazuje na zkušenosti nabyté při své bakalářské práci na obdobné téma, která se zabývá Krnovskem. V případě Opavy se jedná o specifický region, v němž činnost TKN nebyla doposud dostatečně reflektována.

Pozitivně hodnotím především použití odborné literatury a širší pramenné základny. Kromě „standardních“ autorů (např. B. Frommer, u něhož se obávám, že jako cizinec některé specifické československé reálie zkresluje) oceňuji, že autor opřel svůj výzkum především o moderní publikace P. Kmocha, M. Boráka či I. Rapavé. Informace, které mu odborná literatura přináší, však pouze nepřejímá; vše staví především na analýze primárních archivních pramenů.

Ve druhé kapitole uvádí diplomant čtenáře do problematiky retribucí. Kapitola je v podstatě kompilační, ukazuje však, že autor se v problematice vyzná, umí vytyčit klíčové body celého procesu a připravuje si tak „půdu“ pro vlastní práci. Jádro práce tvoří kapitola III, pojednávající právě o činnosti uvedené TKN. Diplomant správně nejprve vytyčuje geografickou působnost, krátce (možná až příliš) pojednává o předchozím vývoji, a teprve poté zařazuje výsledky svého bádání o činnosti TKN.

Nutno dodat, že Bc. Jan Franek není v tématu žádným nováčkem a pojednává o činnosti TKN velmi velkoryse. Sleduje různé druhy činnosti komisí (a tedy druhy administrativních a právních řízení) a předvádí, jako již ve své bakalářské práci, obdivuhodně rozsáhlou statistickou práci. Právě toto statistické uchopení umožňuje čtenáři generalizovat výsledky činnosti TKN a udělat si reálnou představu o celé skupině obvinění. Na rozdíl od

jiných diplomantů nekončí Jan Franek svou práci lakonickým konstatováním, které by v závěru jakoby *in margine* uvedlo, že existovaly ještě nějaké změny a revize rozhodnutí TNK. Autor naopak předkládá dobrou statistiku a kompletní přehled toho, jak lze typologizovat jednotlivá obvinění a jakým způsobem se KSČ postavila k revizi výsledků komise.

Významný přínos diplomové práce vidím právě v pečlivém zpracování archivních pramenů. Právě v tomto ohledu se Bc. J. Franek odlišuje (a to v pozitivním smyslu) od svých kolegů, kteří rovněž zpracovávají činnost různých TNK. Autor dovedl svou statistickou metodu do takového stavu, že se tabulky a další přehledy nestávají jen jakousi přílohou nebo „vsuvkou“ do textu, jak to často vidíme; statistické a číselné uchopení historických faktů se zde stává přímou součástí textu, s textem koresponduje a jeho znění správně graduje. Autor se nebojí komparace se svým předchozím bakalářským výzkumem a na vhodných místech porovnává a diferencuje průběh činnosti TNK na Krnovsku. Dochází přitom k několika zajímavým závěrům, především, že TNK sice orientovaly svou činnost podle ustálené sekvence byrokratických a právních rutin, nicméně velkou úlohu sehrála i regionální specifika, osobnosti, které byly do procesu zapojeny, a koneckonců i samotní obvinění. V tomto bodě shledávám největší přínos celé předložené diplomové práce, která tak dosáhla požadovaného magisterského stupně a kvalitativně se odlišila od autorovy bakalářské práce.

Samozřejmě i tato práce se nevyhnula některým problémům. V obsahu je chybně číslován již úvod, zatímco první kapitola je *de facto* druhá. Obdobně se v práci nečísluje závěr. Autor dal přednost názvu „Zdroje“ pro soupis pramenů a literatury, což se ovšem většinou nedělá (slovo zdroj má poněkud širší význam). Bohužel J. Franek ne zvolil ani již rok povinný citační úzus HÚ FF UHK, což bohužel musím také vzít na vědomí při hodnocení (k profesní cti autorově nutno dodat, že používá sice jiný způsob citací, ale alespoň jej v celé práci dodržuje). Na několika místech má autor problém s interpunkcí a větnou stavbou – naštěstí se jedná o nečetné případy, které text zbytečně nedehtonují). Celková jazyková úroveň není špatná, ale samozřejmě by mohla být lepší. Především v částech, kde autor popisuje statistická zjištění, je text až strojově mechanický. Vzhledem ke kvantitativnímu obsahu textu to lze pochopit, nicméně jazyková korektura by v těchto pasážích výrazně pomohla.

Pochválit musím naopak celý technický a ilustrační aparát práce. Grafy, tabulky, mapy (především skvěle zvolená metoda grafické reprezentace na mapě č. 4, s. 41), to vše svědčí o autorově znalosti a zaujetí tématem. Přílohy jsou vhodně zvoleny a dobře dokládají obsah celého textu.

Některé výše uvedené námitky, otázky a postřehy považuji za důležité, nicméně se nedomnívám, že narušují celkový přínos předložené práce. Kolega Bc. Jan Franek prokázal znalost základů historického řemesla, orientaci v pramenech a potřebnou schopnost jejich interpretace ve složitých otázkách poválečného vývoje Československa. Ve srovnání s podobnými pracemi HÚ FF UHK (na téma TNK) jde o práci bezpochyby kvalitativně nadprůměrnou. Téměř se domnívám, že by mohla (resp. některé její části) sloužit jako vzorová práce pro metodologické a tematické uchopení problematiky TNK na HÚ FF UHK do budoucna. Diplomantovi bych doporučil, aby se neostýchal své závěry v podobě odborné studie v budoucnu upravit a ve zhuťné časopisecké formě publikovat v regionálním odborném periodiku.

Doporučuji, aby diplomant **přistoupil** k obhajobě předložené práce. Hodnotím diplomovou práci Bc. Jana Franka známkou .

V Děčíně dne 14. 8. 2015

PhDr. Tomáš Hradecký, Ph.D.

odborný asistent, tajemník

HÚ FF UHK